

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
BIURO KONTROLI I AUDYTU
WEWNĘTRZNEGO

Warszawa, dnia 12 października 2015 r.

BA-I-0912-16/15

UVP: 151009-00949

Pan
Andrzej Okniński
Prezes
Sądu Rejonowego
w Mińsku Mazowieckim

Pani
Katarzyna Jerzak
Dyrektor
Sądu Rejonowego
w Mińsku Mazowieckim

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

INFORMACJE O KONTROLI

Jednostka kontrolowana: Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim, ul. Okrzei 14, 05-300 Mińsk Mazowiecki (dalej: Sąd lub SR).

Kontrolerzy: Krystyna Szewczyk – główny specjalista, Witold Gąsiorczyk – specjalista, działający na podstawie upoważnień nr 10/2015 i 9/2015 z dnia 10.07.2015 r. wydanych z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez Sekretarza Stanu.

Zakres kontroli: Skuteczna realizacja dochodów budżetowych i oszczędne gospodarowanie środkami publicznymi, windykacja środków zasądzonych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, organizacja oraz realizacja zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

Termin kontroli: 14 – 24.07.2015 r.

Okres objęty kontrolą: 2014 r. i I półrocze 2015 r.

Tryb przeprowadzania kontroli: zwykły.

I. USTALENIA WSTĘPNE

Prezesem SR w okresie objętym kontrolą był i jest obecnie Pan Andrzej Okniński. Dyrektorem SR była i jest obecnie Pani Katarzyna Jerzak (dalej: Dyrektor). Głównym księgowym była i jest obecnie Pani [imię] [nazwisko] (dalej: Główna księgowa).

[akta kontroli str. 1-9]

II. USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. Skuteczna realizacja dochodów budżetowych

Działalność Sądu w powyższym zakresie oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na opóźnienia w przekazywaniu akt z Wydziałów do Sekcji Wykonawczej w celu dokonania przypisów i wysyłaniu wezwań do zapłaty oraz zawarcie Umowy najmu 25 dni po terminie rozpoczęcia jej obowiązywania. Stwierdzono jednocześnie, że pobrane dochody przekazano na rachunek budżetu państwa terminowo.

Plan dochodów na 2014 rok po zmianach (5 333 000,00 zł) został wykonany w kwocie 5 503 490,78 zł¹, tj. w 103,20 %. Dochody budżetowe zrealizowane w 2014 r. dotyczyły w przeważającej wysokości należności sądowych, tj. § 0570 – *grzywny i kary pieniężne* w kwocie 1 465 264,52 zł (plan 1 650 000,00 zł), § 0580 – *grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych* w kwocie 260,82 zł, § 0690 – *wpływy z różnych opłat* w kwocie 3 967 358,37 zł (plan 3 660 000,00 zł).

Najmniej realnie zaplanowane zostały dochody w § 0970 – *wpływy z różnych dochodów*, plan wynosił 14 000,00 zł natomiast realizacja wynosiła 448,75 % planu, tj. 62 825,01 zł.

Wykonanie dochodów budżetowych za I półrocze 2015 r. wyniosło 2 754 181,72 zł², plan na 2015 r. stanowił kwotę 5 369 000,00 zł. Procentowe wykonanie planu rocznego wynosi 51,30 %. Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych (§ 0750) zostały wykonane w 94,10 % w stosunku do planu a wykonanie dochodów w § 0970 wyniosło 108,71 %.

¹ Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych okres sprawozdawczy: za rok 2014.

² Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych okres sprawozdawczy: za II kwartał 2015 r.

Z wyjaśnienia³ wynika, że w 2014 r. dochody budżetowe klasyfikowane do § 0970 wykonano na znacznie wyższym poziomie w stosunku do planu finansowego z powodu m.in.: nieplanowanych odszkodowań wyegzekwowanych od operatora pocztowego oraz zwrotów wydatków na cele eksploatacyjne z Prokuratury Okręgowej w Siedlcach z tytułu pattyypacji w kosztach wspólnego utrzymania budynku, powiększonych dodatkowo o koszty związane z remontem dachu budynku Sądu. Natomiast wykonanie w I półroczu 2015 r. planu dochodów w § 0750 w 94,10 % zostało spowodowane tym, że umowę na wynajem zawarto 15.12.2014 r. w związku z tym tworząc projekt planu finansowego sądu na 2015 r. trudno było określić na jaką kwotę uda się wynająć pomieszczenia z przeznaczeniem na bufet gastronomiczny.

W poszczególnych paragrafach (poza należnościami sądowymi) wysokość uzyskanych dochodów przedstawiała się następująco⁴:

- § 0750 – *dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych* – II kw. 2014 r. – 1 200,00 zł, II kw. 2015 r. – 2 823,00 zł. Na powyższe kwoty składały się opłaty za najem pomieszczeń SR oznaczonych numerami 50, 51, 78 i 79 o łącznej powierzchni 35,10 m² na podstawie dwóch umów najmu:
 - Umowa najmu lokalu użytkowego z dnia 5.11.2012 r. z przeznaczeniem na działalność gastronomiczną. Umowa została zawarta na czas określony i obowiązywała od dnia 10.10.2012 r. do dnia 09.10.2014 r. Umowa została zawarta 25 dni po terminie obowiązywania poprzedniej umowy z dnia 07.10.2010 r., która obowiązywała do 09.10.2012 r. z przeoczenia pracownika sporządzającego projekt umowy⁵. Opłatę za najem strony ustaliły w wysokości 400,00 zł miesięcznie płatne do kasy SR do 10-go każdego miesiąca za miesiąc bieżący.
 - Umowa najmu Nr 45 z dnia 15.12.2014 r. Umowa została zawarta na okres 5 lat. Opłatę za najem strony ustaliły w wysokości 941,00 zł miesięcznie płatne do kasy SR do 10-go każdego miesiąca za miesiąc bieżący. Zgodnie z zapisami umowy wysokość czynszu podlega corocznej waloryzacji. Najemcę wyłoniono w trybie

³ Informacja dotycząca wykonania planu dochodów budżetowych z dnia 17.07.2015 r. sporządzona przez Dyrektora SR oraz Główną księgową

⁴ Na podstawie dowodów źródłowych oraz wydruków z ewidencji księgowej §§ 0750, 0830, 0920 i 0970 za okres II kw. 2014 r. i 2015 r.

⁵ Wyjaśnienie Dyrektora z dnia 07.09.2015 r. przysłane faksem

postępowania ofertowego. W odpowiedzi na publiczne zaproszenie z dnia 21.08.2014 r. wpłynęła jedna oferta. Zaproponowana przez oferenta cena najmu 1 m² powierzchni użytkowej w wysokości 26,81 zł/m² mieściła się w granicach cen rynkowych obowiązujących na terenie miasta Mińsk Mazowiecki⁶

W obu przypadkach najemcy oprócz czynszu uiszczali opłatę za energię elektryczną według wskazań licznika. Należności z tytułu najmu regulowane były zgodnie z terminami wynikającymi z umów

- § 0920 – pozostałe odsetki – uzyskano dochody w wysokości 687,47 zł w II kw. 2014 r. i 585,71 zł w II kw. 2015 r. z tytułu odsetek od sum na zlecenie – naliczone przez bank za I kw. 2014 r. i 2015 r.
- § 0970 – wpływy z różnych dochodów – II kw. 2014 r. - 17 073,85 zł. oraz II kw. 2015 r. - 15 927,60 zł. Na powyższe kwoty składały się głównie dochody z tytułu zwrotów poniesionych wydatków na postępowania sądowe (odpowiednio 9 980,52 zł i 2 297,71 zł) oraz zwrot zaliczek komornika (odpowiednio 4 587,72 zł i 11 034,76 zł).

Wysokość wpływów dochodów budżetowych wykazana w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2014 r. była zgodna z danymi w tym zakresie, wykazanymi w sprawozdaniu Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych.

Dochody pobrane w II kw. 2014 r. i 2015 r. przekazano na rachunek budżetu państwa w terminach określonych w § 13 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. *w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*⁷

Na koniec 2014 r. i I półrocza 2015 r. w SR występowały zaległości wyłącznie z tytułu należności sądowych; stanowiły one odpowiednio kwotę 795 619,69 zł oraz kwotę 938 767,78 zł.

[akta kontroli str.10-301, 1351-1357]

Windykacja należności sądowych

Instrukcja w sprawie ewidencji należności sądowych w Sądzie Rejonowym w Mińsku Mazowieckim (dalej: Instrukcja) została wprowadzona Zarządzeniem Prezesa Sądu

⁶ Notatka urzędowa z rozeznania rynku wynajmu nieruchomości z dnia 4.08.2014 r.

⁷ Dz. U. poz. 1476, ze zm.

Rejonowego w Mińsku Mazowieckim Nr 17/2013 z dnia 22 lipca 2013 r. Na dzień rozpoczęcia kontroli, tj. 14.07.2015 r. ww. Zarządzenie, zawierało nieaktualną podstawę prawną – czym naruszono art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸.

Instrukcja określa m.in. termin dokonywania przypisów należności oraz sposób prowadzenia windykacji, zgodnie z § 357 i 386 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. *Regulamin urzędowania sądów powszechnych*⁹. Zasady prowadzenia należności zawarte w Instrukcji pozwalają na ich skuteczne egzekwowanie.

Prowadzeniem należności sądowych w SR, zgodnie z Instrukcją, zajmują się pracownicy Sekcji Wykonawczej, przy pomocy programu „Księga Należności Sądowych”- „SAWA” wykonanego i dostarczonego przez spółkę Currenda Sp. z o.o. z siedzibą w Sopocie. Zakres czynności uprawnień oraz odpowiedzialności osoby prowadzącej należności sądowe został określony w § 10 ww. Instrukcji. Dokumentacja prowadzona zgodnie z zapisami Instrukcji (karty dłużników, dzienniki należności sądowych, akta zastępcze) odzwierciedla działania podejmowane w celu prawidłowej realizacji należności Skarbu Państwa.

Nadzór nad czynnościami związanymi z egzekucją należności sądowych w zakresie merytorycznym zgodnie z Instrukcją pełni Prezes SR oraz Kierownik Sekcji, a w zakresie gospodarki finansowej Dyrektor SR.

Zgodnie z § 12 Instrukcji Główna Księgową w okresie objętym kontrolą przeprowadziła dwie kontrole w Sekcji w ramach nadzoru nad czynnościami związanymi ze ściąganiem należności sądowych za I półrocze 2014 r. w dniach 24-25.07.2014 r. i za II półrocze 2014 r. w dniach 19-20.01.2015 r. Celem kontroli było sprawdzenie prawidłowości dokonywanych przypisów i wykonywania innych czynności, służących terminowej ściągłości orzeczonych przez SR grzywien i kosztów sądowych. Kontrola wykazała przypadki opóźnień w przekazywaniu akt z Wydziałów do Sekcji w celu dokonania przypisów oraz wysyłania wezwań do zapłaty.

Analiza sprawozdania Ns-1 z wykonania orzeczeń sądowych za 2014 r.

Zgodnie z Instrukcją sprawozdanie NS-1 z wykonania orzeczeń sądowych z całego roku sporządzono do 15 dnia po upływie danego roku a półroczne w terminie do 6 dnia

⁸ Dz. U. z 2013 r. poz. 330, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2014 r. poz. 259

po upływie półrocza. Sprawozdania za 2014 r. i I półrocze 2015 r. zostały sporządzone przez Kierownika Sekcji Wykonawczej w przewidzianym terminie, tj. odpowiednio w dniu 8.01.2015 r. i 3.07.2015 r. Zostały podpisane przez Główną księgową i zatwierdzone przez Dyrektora.

Stan należności na początek 2014 r. wynosił 1 239 619,34 zł. W ciągu 2014 r. dokonano przypisu należności sądowych w wysokości 2 525 080,31 zł. Wykonano w okresie sprawozdawczym – 2 242 408,00 zł, w tym:

- na skutek uiszczeń 1 726 891,33 zł,
- egzekucji komorniczej 38 911,63 zł,
- rozłożenia na raty 447 142,52 zł,
- grzywien odpisanych 29 462,52 zł.

Odstąpiono od wykonania należności sądowych w okresie sprawozdawczym na kwotę ogólną 331 319,81 zł, w tym umorzenia stanowią kwotę 176 589,06 zł. Umorzenia należności sądowych w stosunku do wykonania w okresie sprawozdawczym wynosiły 7,77 %.

Pozostałość na koniec okresu sprawozdawczego, tj. 31.12.2014 r. wynosiła 1 190 971,84 zł. Z ww. kwoty należności rozłożono na raty – 299 988,65 zł (25,19%) oraz skierowano do egzekucji komorniczej – 40 229,62 zł (3,38 %). Należności do zapłaty na koniec 2014 r. w stosunku do stanu na początek roku zmniejszyły się o kwotę 48 647,50 zł. Natomiast należność do zapłaty na dzień 30.06.2015 r. w stosunku do stanu na koniec roku 2014 r. uległa zwiększeniu o 294 588,32 zł, tj. o ok. 24,74 % i wyniosła 1 485 560,16 zł.

Z informacji¹⁰ wynika, że przyczyną wzrostu zaległości i zmniejszenia wskaźnika uiszczeń należności sądowych na koniec I półrocza 2015 r. w porównaniu do końca roku 2014 była niewystarczająca obsada kadrowa Sekretariatu Sekcji ds. Wykonywania Orzeczeń na przełomie 2014 i 2015 r. spowodowana długotrwałą usprawiedliwioną nieobecnością urzędnika.

Zaległości z poprzednich okresów sprawozdawczych na koniec 2014 r. stanowią kwotę 302 051,64 zł. Najstarsze zaległości na łączną kwotę 1 390,77 zł były z roku 2009.

¹⁰ W sprawie należności sądowych Dyrektora SR z dnia 22.07.2015 r.

Na koniec I półrocza 2015 r. zaległości wynosiły 328 407,30 zł. Najstarsze zaległości dotyczyły roku 2009 i 2010 i wynosiły 706,00 zł.

Analizując wybrane do kontroli karty dłużników w sprawach karnych¹¹ ustalono, że:

- w 6 sprawach¹² na 50 zbadanych, przypisy zostały dokonane po upływie 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia bądź od daty wpływu spraw do Sekcji (w przypadku spraw przekazanych przez inne sądy do wykonania w SR). Opóźnienia wynosiły od 2 do 11 dni, czym naruszono przepis § 8 pkt 1 Instrukcji, z którego wynika, że przypis należności powinien być dokonany nie później niż 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Z ustnych informacji uzyskanych od Kierownika Sekcji Wykonawczej wynika, że opóźnienia, które wystąpiły na przełomie 2014 i 2015 r. wynikały z dużej ilości obowiązków, niewystarczającej obsady kadrowej, konieczności wykonywania przez Kierownika Sekcji Wykonawczej czynności w Wydziale Karnym,
- Kierownik Sekretariatu Sekcji Wykonania prowadzi od III kw. 2014 r. ręczny rejestr spraw, które zostały przekazane z opóźnieniem i przedstawia go Dyrektorowi. Z informacji¹³ wynika, że nadzór nad terminową realizacją należności sądowych sprawowany jest przez Prezesa i Dyrektora SR. W ramach w/w działań organizowane są spotkania Dyrektora i Głównej księgowej z kierownikami komórek organizacyjnych, na których poruszane sprawy prawidłowej i terminowej egzekucji należności sądowych, przedstawiane są przyczyny powstałych nieprawidłowości oraz działania zaradcze podjęte celem wyeliminowania niepożądanych zjawisk. Spotkania z kadrami kierowniczą mają służyć także wypracowaniu wspólnych, jednolitych metod postępowania w sprawach związanych z egzekucją należności sądowych, wprowadzeniu usprawnień w pracy w tym zakresie oraz wymianie doświadczeń i zgłaszaniu propozycji zmian w regulacjach wewnętrznych odnoszących się do należności sądowych,

¹¹ Rok 2015 Karty dłużnika nr: 441, 415, 356, 300, 299, 293, 205, 195, 175, 124, 122, 111, 95, 90, 83, 82, rok 2014 karty dłużnika nr: 1091, 1068, 1043, 994, 993, 961, 955, 918, 863, 718, 675, 646, 614, 578, 422, 366, 224, 159, 79, 78, rok 2013 Karty dłużnika nr: 1254, 1189, 1140, 1000, 920, 718, 419, 379, 318, 50, rok 2012 Karta dłużnika nr 1261, rok 2009 Karta dłużnika nr 1251

¹² Rok 2014 Karta dłużnika nr: 78, 79, rok 2015 Karta dłużnika nr: 293, 299, 300, 356

¹³ Patrz przypis nr 10

- umorzeń kosztów sądowych i grzywny dokonano w związku z trudną sytuacją finansową dłużników, bezskuteczną egzekucją komorniczą, brakiem zatrudnienia skazanych lub odbywaniem przez nich kary zastępczej¹⁴
- celem zwiększenia skuteczności w zakresie realizacji należności sądowych podejmowane były czynności w postaci niezwłocznego kierowania spraw do wykonania oraz wysyłania licznych ponagleń do komorników sądowych o przyspieszenie załatwienia polecenia egzekucyjnego¹⁵,
- w celu ograniczenia kosztów zgodnie z art. 46 *Kkw*, zmienionego od dnia 01.01.2012 r.¹⁶, gdy z okoliczności sprawy wynika, że egzekucja komornicza byłaby bezskuteczna orzekane jest wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności¹⁷.

[akta kontroli str. 302-569]

2. Oszczędne gospodarowanie środkami publicznymi

Przedmiotowy obszar działalności Sądu ocenia się pozytywnie z zastrzeżeniami dotyczącymi: zapłaty faktury w wysokości niezgodnej z zawartą umową (zagadnienie opisano w pkt 2.4.), zawierania umów zleceń w zakresie realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków pracowników zatrudnionych na umowę o pracę (pkt 2.5.).

2.1. Wydatki z § 4210 - § 4300

Kontrolą objęto wydatki poniesione w miesiącu wrześniu 2014 r., które w poszczególnych paragrafach wyniosły:

- w § 4210 – *zakup materiałów i wyposażenia* – 198 769,81 zł, i dotyczyły m.in.: zakupu licencji, oprogramowania, monitorów, komputerów, laptopów, drabiny, stojaków na rowery,

¹⁴ Sprawdzono na podstawie losowo wybranych 15 postanowień SR wydanych w roku 2015. Karta dłużnika nr: 299, rok 2014 Karta dłużnika nr: 993, 918, 675, 366, 159, 79, 78, rok 2013 Karta dłużnika nr: 1140, 1000, 920, 718, 419, 50, rok 2012 Karta dłużnika nr 1261

¹⁵ Sprawdzono na podstawie należności skierowanych do egzekucji: rok 2015 Karty dłużnika nr 195, 111, 95, 90, 83, rok 2014 Karty dłużnika nr: 614, 422, 372, rok 2013 Karty dłużnika nr: 1254, rok 2009 Karta dłużnika nr 1251

¹⁶ Dz. U. z 2011 r. Nr 240, poz. 1431

¹⁷ rok 2015 Karta dłużnika nr: 124, 82, rok 2014 Karta dłużnika nr: 1091, 1068, 1043, 993, 961, 955, 918, 718, 675, 366, 224, 159, 79, 78, rok 2013 Karta dłużnika nr: 1140, 1000, 920, 718, 318, 50, rok 2012 Karta dłużnika nr: 1261,

- w § 4240 – *zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek* – 193,00 zł, i dotyczyły zakupu książek,
- w § 4260 – *zakup energii* – 18 846,25 zł, i dotyczyły zakupu wody, gazu, energii elektrycznej,
- w § 4270 – *zakup usług remontowych* - 5 595,30 zł, i dotyczyły m.in. naprawy i konserwacji drukarek, konserwacji UPS,
- w § 4280 – *zakup usług zdrowotnych* – 455,00 zł, i dotyczyły badań profilaktycznych pracowników,
- w § 4300 – *zakup usług pozostałych* – 25 899,97 zł, i dotyczyły prenumeraty, usług pocztowych, obsługi w zakresie bhp i ppoż., opłaty za wywóz odpadów, usług prawniczych, ochrony obiektu, sprzątanía pomieszczeń i terenu, kalibracji alkomatów.

Dokonane wydatki zostały prawidłowo zaklasyfikowane i mieściły się w planie finansowym. Przy zakupach stosowano zasadę oszczędności i celowości wydatków. Dowody źródłowe zostały sprawdzone pod względem merytoryczny, formalno-rachunkowym. Główna księgową dokonała kontroli wstępnej. Dyrektor zatwierdził do wypłaty. Zapłaty dokonano terminowo.

[akta kontroli str. 570-618]

2.2. Zamówienia publiczne

2.2.1. Wewnętrzne regulacje w zakresie zamówień publicznych poniżej 14 000/30 000 euro¹⁸

W okresie objętym kontrolą obowiązywały Zarządzenia Dyrektora Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim *w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Sądzie Rejonowym w Mińsku Mazowieckim*:

- do dnia 05.05.2014 r. Zarządzenie nr 21/2013 z dnia 31 października 2013 r.,
- do dnia 01.10.2014 r. Zarządzenie nr 5/2014 z dnia 5 maja 2014 r. – *wersja 3.0 z dnia 5 maja 2014 r.*,

¹⁸ Ustawą z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 423) z dniem 16.04.2014 r. zmieniono wartość 14 000 euro na 30 000 euro.

- do dnia kontroli Zarządzenie nr 11/2014 z dnia 1 października 2014 r. – wersja 4.0 z dnia 1 października 2014 r.

W Regulaminach określono zasady prowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o wartości zamówienia nieprzekraczającej równowartości kwoty 14 000/30 000 euro. W postanowieniach regulaminów nie ujęto do jakiej liczby Wykonawców należy skierować zapytania ofertowe, jednakże niżej opisana analiza wybranych postępowań wykazała, że kieruje się zapytania do co najmniej trzech Wykonawców, co gwarantuje zachowanie zasady konkurencyjności. Należy jednak doprecyzować to zagadnienie w przepisach wewnętrznych.

2.2.2. Kontrola udzielonych zamówień poniżej 14 000/30 000 euro pod względem zgodności z wewnętrznymi regulacjami w zakresie zamówień publicznych

Kontrolą objęto losowo wybrane 2 postępowania z 2014 r. i 2 postępowania z I połowy 2015 r.¹⁹.

Analiza postępowań

1. Wnioski o udzielenie zamówienia publicznego zostały zatwierdzone przez Dyrektora SR oraz zaakceptowane pod względem finansowym przez Główną Księgową.
2. Wartość zamówień ustalano na podstawie: wartości dotychczasowej usługi z uwzględnieniem szacunkowego okresu obowiązywania dostępnych cenników, cen usług i dostaw powtarzających się okresowo, świadczonych w poprzednim roku oraz prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, rozeznania mailowego.
3. Zaprośzenia ofertowe kierowano do co najmniej 3 Wykonawców.

Realizację zamówień powierzano Wykonawcom, którzy złożyli oferty z najniższą ceną.

4. W wyniku prowadzonych postępowań zawierano umowy i wystawiano faktury, zgodnie ze złożonymi ofertami. W przypadku umowy na usługi bhp i ppoż., warunki płatności zostały określone w § 5 umowy, z którego wynika, że zapłata wynagrodzenia nastąpi w ciągu 14 dni od dnia złożenia przez Wykonawcę stosownego rachunku. Na

¹⁹ Usługa stałej obsługi SR w zakresie bhp i ppoż., zakup licencji na oprogramowanie biurowe: Microsoft Office dla Użytkowników Domowych i Małych Firm 2013 32-bit/x64 – 38 licencji, Microsoft Word 2013 32/64 bit PL – 10 licencji, zakup dodatkowej tacy na 250 arkuszy (Nr katalogowy 40G0800) do drukarki Lexmark MS811DN – 9 szt., dostawa druków sądowych do SR

rachunku nr 61/2014 z dnia 01.09.2014 r. Wykonawca wpisał termin zapłaty: do 11.09.2014 r., a na rachunku nr 72/2014 z dnia 01.10.2014 r. – do 10.10.2014 r. tj. niezgodnie z postanowieniami umowy. Rachunki zapłacono odpowiednio: 08.09.2014 r. oraz 09.10.2014 r.

Postępowania poddane analizie przeprowadzono stosując zasadę oszczędności i celowości wydatków oraz zasadę analiz cenowych i wyboru najtańszej oferty. Postępowania udokumentowano zgodnie z postanowieniami obowiązującego w danym okresie *Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Sądzie Rejonowym w Mińsku Mazowieckim*.

[akta kontroli str. 619-841]

2.3. Korzystanie z samochodów prywatnych do celów służbowych

Zasady korzystania z samochodów prywatnych do celów służbowych ujęto w Zarządzeniu Nr 18/2014 Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z dnia 30 września 2014 r. *w sprawie wysokości należności przysługujących pracownikom Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju lub podróży zagranicznej*.

Zgodnie z postanowieniami zarządzenia pracownik może uzyskać zgodę na przejazd w podróży służbowej pojazdem stanowiącym jego własność. Podstawą zwrotu kosztów jest zatwierdzony przez delegującego wniosek dotyczący użycia pojazdu własnego do celów służbowych. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia.

Ww. zarządzeniem ustalono wysokość stawek za jeden kilometr przebiegu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. *w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy*.²⁰

Na próbie wniosków²¹ załączonych do poleceń służbowych rozliczonych w miesiącu grudniu 2014 r. stwierdzono prawidłowość stosowania ww. przepisów.

Sąd nie posiada samochodów służbowych.

[akta kontroli str. 842-853]

²⁰ Dz. U. z 2011 r. Nr 4, poz. 6, ze zm.

²¹ Wnioski z: 21.11.2014 r., 01.12.2014 r., 03.12.2014 r., 08.12.2014 r., 11.12.2014 r.

2.4. Wydatki za przechowywanie depozytów sądowych

Wydatki za przechowywanie depozytów sądowych, zaklasyfikowane w § 4610 – *koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego* wyniosły:

- w 2014 r. – 8 629,39 zł,
- w I połowie 2015 r. – 6 989,34 zł.

Wydatki dotyczyły opłat za: parking samochodu, przechowywanie części samochodowych, przechowywanie złomu miedzianego, parking maszyn.

Parkowanie dowodów rzeczowych, zabezpieczonych w toku spraw karnych prowadzonych przez SR oraz przedmiotów objętych zabezpieczeniem majątkowym na parkingu strzeżonym całą dobę reguluje obecnie umowa nr 24/14 zawarta w dniu 14 lipca 2014 r.

Pismem z dnia 18.07.2014 r. Dyrektor Sądu poinformował Przewodniczących Wydziałów i Kierowników Sekretariatów o zawarciu powyższej umowy. Jednocześnie zobowiązał Kierowników Sekretariatów do sprawdzania pod względem merytorycznym dokumentów księgowych będących podstawą wydatkowania środków finansowych z postanowieniami niniejszej umowy i jej załączników. Przypomniął ponadto, że kontrola merytoryczna obejmuje sprawdzenie, czy wydatek jest zgodny z obowiązującą umową, tj. czy ceny, stawki, terminy i formy płatności oraz przedmiot zamówienia są zgodne z zawartą umową.

Zgodnie z postanowieniami umowy:

- należności za przechowywanie są płatne, na mocy nieprawomocnego postanowienia SR o przyznaniu wynagrodzenia, po złożeniu faktury przez Wykonawcę,
- faktury wystawiane są do każdej sprawy oddzielnie z podaniem sygnatury akt sprawy i obejmują okresy miesięczne.

Należności z tytułu faktur obejmujących okres przechowywania depozytów od dnia 01.07.2014 r. do dnia 31.07.2014 r. zostały przez Wykonawcę błędnie wyliczone. Zgodnie z postanowieniami umowy nowe stawki miały obowiązywać od dnia 23.07.2014 r. Wykonawca przyjął do wyliczenia datę zawarcia umowy, tj. 14.07.2014 r., dzieląc miesiąc na 13 dni po stawkach z poprzedniej umowy i 18 dni po nowych. Błędnie

wystawione faktury²² zostały zrealizowane na podstawie postanowienia sądu bez przeprowadzenia kontroli formalno-rachunkowej przez Odział Finansowy. Jedna z faktur²³ została sprawdzona pod względem formalno-rachunkowym przez upoważnionego pracownika księgowości, jednakże w wyniku przeoczenia on również kierował się datą zawarcia umowy, a nie okresem obowiązywania z niej wynikającym²⁴. W trakcie kontroli Wykonawca wystawił fakturę korygującą²⁵. Sąd w dniu 05.08.2015 r. wydał postanowienie w sprawie sprostowania oczywistej omyłki. Wykonawca w dniu 05.08.2015 r. dokonał zwrotu nadpłaconej kwoty 44,91 zł na konto Sądu.

Przechowywane dowody rzeczowe dotyczyły spraw w toku²⁶.

[akta kontroli str. 854-902]

2.5. Umowy zlecenia

Wydatki z tytułu umów zleceń (§ 4170 – *wynagrodzenia bezosobowe*) wyniosły:

- w 2014 r. – 890 535,48 zł, w tym związane z postępowaniem sądowym i prokuratorskim – 810 435,48 zł, pozostałe 80 100 zł,
- w I połowie 2015 r. – 339 334,79 zł, w tym związane z postępowaniem sądowym i prokuratorskim - 310 934,79 zł, pozostałe 28 400,00 zł.

Wydatki pozostałe dotyczyły umów zleceń na:

- dokonanie archiwizacji dokumentacji księgowej,
- wykonywanie prac administracyjnych w Wydziale Ksiąg Wieczystych,
- wykonywanie prac w Biurze Obsługi Interesanta,
- wykonywanie prac w archiwum,
- sprawdzanie i uzupełnianie kompletności dokumentów księgowych.

Są to czynności dotyczące zakresu prac poszczególnych komórek Sądu.

Z wyjaśnień²⁷ wynika, że konieczność zawierania umów cywilnoprawnych spowodowana jest stale rosnącą liczbą realizowanych przez sąd zadań, która nie jest

²² Faktura nr 675/2014 r. w sprawie II K 68/14 na kwotę 463,40 zł, faktura nr 676/2014 w sprawie IIK 30/14 na kwotę 140,59 zł, faktura nr 677/2014 w sprawie IIK 363/14 na kwotę 237,08 zł

²³ Faktura nr 674/2014 w sprawie IIK 340/12 na kwotę 277,37 zł

²⁴ Informacja dotycząca rachunków za przechowywanie dowodów rzeczowych z dnia 22.07.2015 r.

²⁵ Faktura nr 29/2015 z dnia 24.07.2015 r.

²⁶ Ustalono na podstawie akt spraw oraz faktur ujętych w ewidencji księgowej, które dotyczyły konkretnych dowodów

skorelowana ze wzrostem zatrudnienia. Stale rosnąca liczba zadań determinuje poszukiwanie nowych rozwiązań organizacyjnych, które pozwolą na terminowe wykonywanie przez pracowników czynności. W wyjaśnieniu wskazano, że tylko od początku 2014 roku wprowadzono w sądzie 13 systemów zewnętrznych, które obsługują pracownicy, a w związku z tym, że obsługa ww. systemów (poza oczywiście bieżącą pracą wynikającą z obowiązków) może być powierzona wyłącznie pracownikom etatowym sądu zachodzi konieczność odciążenia komórek organizacyjnych od prac typowo technicznych, niezwiązanych z postępowaniem sądowym. Wsparcie to realizowane jest w pierwszej kolejności przez outsourcing usług, a jeżeli takie rozwiązanie nie gwarantuje prawidłowego wykonania zawierane są umowy cywilnoprawne. O potrzebach kadrowych Sądu informowano Sąd Apelacyjny w Lublinie (dalej: SA) w pismach oraz we wnioskach o zwiększenia w planie finansowym Sądu limitu wydatków z przeznaczeniem na wynagrodzenia bezosobowe.

W 2014 r. Państwowa Inspekcja Pracy (dalej: PIP) przeprowadziła w Sądzie kontrolę w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów o zatrudnieniu. W wyniku kontroli PIP wniosła m.in. o nie zawieranie umów zlecenia z osobami świadczącymi pracę w warunkach określonych w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*²⁸. Przedmiotowe umowy zostały przez Sąd rozwiązane. W umowach zawartych w 2015 r.²⁹ usunięto zapisy zanegowane przez PIP.

Z tytułu zawartych umów zleceń Zleceniodawcy wystawiali rachunki, opiewające na kwoty zgodne z umowami. Na rachunkach potwierdzano wykonanie prac (sprawdzenie pod względem merytorycznym).

[akta kontroli str. 903-1118]

3. Windykacja środków zasądzonych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (dalej: Fundusz)

Działalność Sądu w powyższym zakresie oceniono pozytywnie. Należność wymagalna (200,00 zł) jest na bieżąco monitorowana. Środki zgromadzone na rachunku Funduszu pochodzące z nawiązek i świadczeń pieniężnych SR terminowo przekazywał do SA.

²⁷ Informacja Dyrektora Sądu dotycząca umów cywilnoprawnych zawieranych przez SR z dnia 23.07.2015 r.

²⁸ Dz. U. z 2014 r., poz. 1502, ze zm.

²⁹ Umowy zlecenia nr: Adm.Kd.-114-1/15, Adm.Kd.-114-2/15, Adm.Kd.-114-14/15, Adm.Kd.-114-15/15

Ewidencja księgową środków zasądzonych na rzecz Funduszu w SR prowadzona jest na kontach:

- 136 – rachunek państwowych funduszy celowych (Fundusz),
- 246 – rozrachunki z tytułu Funduszu.

Przypisu należności z tytułu nawiązek i świadczeń pieniężnych dokonuje Oddział Finansowy na podstawie miesięcznych informacji, otrzymywanych z Sekcji Wykonawczej oraz na podstawie wykazów należności finansowych prowadzonych w Sekcji.

W roku 2014 orzeczono nawiązki i świadczenia pieniężne w wysokości 16 700,00 zł. Łączna kwota należności uwzględniająca zaległość na początek roku wynosiła 17 900,00 zł. Uiszczeń dokonano w wysokości 17 400,00 zł. Zaległość z tytułu zasądzonych nawiązek i świadczeń pieniężnych na koniec 2014 r. wynosiła 500,00 zł.

W I półroczu 2015 r. orzeczono nawiązki i świadczenia pieniężne w wysokości 7 450,00 zł. Łączna kwota należności uwzględniająca zaległość na początek roku wynosiła 7 950,00 zł. Uiszczeń dokonano w wysokości 5 650,00 zł. Zaległość z tytułu zasądzonych nawiązek i świadczeń pieniężnych na dzień 30.06.2015 r. wynosiła 2 300,00 zł w tym wymagalna 200,00 zł.

Należność wymagalna dotyczy nawiazki orzeczonej 18.11.2014 r. (IIK 1059/14) w wysokości 500,00 zł. Wezwanie do zapłaty odebrano 17.12.2014 r. W okresie od dnia odebrania wezwania do zapłaty do dnia 23.06.2015 r. dłużnik dokonał 5 wpłat na kwotę ogółem 300,00 zł.

W Sekcji Wykonawczej w aktach sprawy znajdują się dokumenty potwierdzające otrzymanie wezwania do zapłaty oraz dokonania wpłat. W związku z tym, że zobowiązanie dłużnika ulega zmniejszeniu odstąpiono od wszczęcia egzekucji.

Środki z nawiązek sądowych i świadczeń pieniężnych gromadzone są na rachunku bankowym prowadzonym w Banku Gospodarstwa Krajowego. Odsetki zgromadzone na rachunku bankowym przekazywane są na rachunek bankowy SA w terminie przez niego wskazanym³⁰.

Środki zgromadzone na rachunku Funduszu pochodzące z nawiązek i świadczeń pieniężnych SR przekazywał do SA w terminie określonym w § 33 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lutego 2014 r. *w sprawie Funduszu*

³⁰ Wydruki maili z SA z terminem przekazania odsetek.

Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej³¹ tj. do 15 dnia każdego miesiąca za poprzedni miesiąc.

SR przekazał do SA z tytułu zasądzonych nawiązek w 2014 r. kwotę 16 100,00 zł a w I półroczu 2015 r. kwotę 5 350,00 zł³².

SR sporządza zgodnie z § 34 ust. 2, w terminach określonych w § 34 ust. 4 ww. rozporządzenia kwartalne pomocnicze sprawozdania z wykonania planu Funduszu. Ponadto SR sporządza i przekazuje Dyrektorowi SA, zgodnie z § 35 ust. 5 rozporządzenia, pomocnicze sprawozdania o stanie zobowiązań i należności.

[akta kontroli str. 1119-1333]

4. Organizacja oraz realizacja zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy

Przedmiotowy obszar działalności Sądu ocenia się pozytywnie.

Na podstawie umowy zawartej w dniu 31 marca 2014 r. zadania służby bhp wykonuje w SR firma zewnętrzna - ABC BHP S.A. Umowę zawarto w trybie zapytania ofertowego i zaproszenia do składania ofert (o wartości poniżej 14 000 euro) (analizę przedmiotowego postępowania przedstawiono w punkcie dotyczącym zamówień publicznych).

Zakres umowy jest zgodny z zakresem działania służb bhp ujętym w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy³³. Za świadczone usługi ustalono wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 400,00 zł miesięcznie, płatne w terminie 14 dni od złożenia przez Wykonawcę rachunku. Umowę zawarto na 12 miesięcy. Aneksiem z dnia 13 marca 2015 r. przedłużono obowiązywanie umowy do dnia 31 marca 2016 r.

Jak wynika z informacji³⁴ dotyczących zadania z zakresu bhp i ppoż. realizowane były w ramach outsourcingu usługi. Mając na względzie czynione starania o zwiększenie limitu zatrudnienia w jednostce oraz fakt, że wśród zatrudnionych brak jest osób spełniających wymogi pozwalające na powierzenie zadań z zakresu bhp i ppoż., już w 2014 roku podjęto działania zmierzające do przygotowania pracownika w celu

³¹ Dz. U. poz. 189

³² Sprawdzono na podstawie ewidencji księgowej konta 136 § 2970 – Nawiązki i świadczenia pieniężne za 2014 r., konta KG 2460100010 – Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym za I półrocze 2015 r. oraz na podstawie wyciągów bankowych.

³³ Dz. U. Nr 109, poz. 704, ze zm.

³⁴ Informacja Dyrektora Sądu z dnia 24.07.2015 r. dotycząca realizacji zadań z zakresu bhp i ppoż. w SR w Mińsku Mazowieckim

ewentualnego powierzenia w przyszłości powyższych zadań. W tym celu udzielono pracownikowi dofinansowania do studiów z zakresu „Bezpieczeństwo i higiena pracy”, które ukończył w 2015 roku. Jednocześnie osoba ta w ramach obowiązujących godzin pracy jest odpowiedzialna za bieżącą współpracę i stałą koordynację całokształtu realizacji zadań z obszaru bhp i ppoż. Pracownik nie może obecnie zostać zatrudniony jako inspektor ds. bhp i ppoż., gdyż nie jest urzędnikiem sądowym. W tym celu został przeniesiony na stanowisko stażysty i zgłoszony do odbycia stażu, który zakończy się egzaminem w 2016 r. Po pozytywnym zdaniu egzaminu będzie możliwe zatrudnienie ww. osoby na stanowisku inspektora i tym samym powierzenie jej zadań z przedmiotowego zakresu zgodnie z art. 237¹¹ *Kodeksu pracy*. Po tym fakcie zostanie rozwiązana obowiązująca umowa z firmą ABC BHP Monika Kasperska³⁵. Zastrzeżenia budzi dofinansowanie studiów osobie, która w momencie ich ukończenia nie spełniała i w dalszym ciągu (do momentu zdania egzaminu) nie spełnia wymaganych warunków do zatrudnienia jej na przedmiotowym stanowisku.

Na podstawie akt osobowych³⁶ stwierdzono, że szkolenia wstępne i okresowe z zakresu bhp są przeprowadzane zgodnie z postanowieniami § 6 i § 15 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. *w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy*³⁷. Pracownicy Sądu podlegają wstępnym i okresowym badaniom lekarskim zgodnie z art. 229 *Kodeksu Pracy*. Powyższe potwierdzają również ustalenia kontroli PIP.

[akta kontroli str. 1334-1344]

III. OGÓLNA OCENA DZIAŁALNOŚCI SR

Ogólnie działalność SR w zakresie przedmiotowej kontroli oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami. Na powyższą ocenę mają wpływ niżej wymienione oceny cząstkowe.

Działalność Sądu w zakresie skutecznej realizacji dochodów budżetowych oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na opóźnienia w przekazywaniu akt z Wydziałów do Sekcji Wykonawczej w celu dokonywania przypisów i wysyłania wezwań do zapłaty oraz zawarcia umowy najmu 25 dni po terminie rozpoczęcia jej

³⁵ Z dnem 02.02.2015 r. firma ABC BHP Monika Zagórska zmieniła nazwę na ABC BHP Monika Kasperska

³⁶ Akta osobowe 12 osobowej grupy losowo wybranych pracowników Sądu, w tym osób nowozatrudnionych.

³⁷ Dz. U. Nr 180, poz.1860, ze zm.

obowiązywania. Stwierdzono jednocześnie, że pobrane dochody przekazano na rachunek budżetu państwa terminowo.

Obszar działalności Sądu związany z oszczędnym gospodarowaniem środkami publicznymi ocenia się pozytywnie z zastrzeżeniami dotyczącymi: akceptowania rachunków wystawianych z datą płatności niezgodą z umową, zapłaty faktury w wysokości niezgodnej z zawartą umową, zawierania umów zleceń w zakresie realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków pracowników zatrudnionych na umowę o pracę.

Działalność Sądu w zakresie windykacji środków zasądzonych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej ocenia się pozytywnie. Należność wymagalna jest na bieżąco monitorowana. Środki zgromadzone na rachunku Funduszu pochodzące z nawiązek i świadczeń pieniężnych SR terminowo przekazywał do SA.

Organizację oraz realizację zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy w Sądzie należy również ocenić pozytywnie z zastrzeżeniami. Zgodnie z przepisami przeprowadza się szkolenia z zakresu bhp i wysyła się pracowników na badania lekarskie. Jednakże zastrzeżenia związane są z dofinansowaniem studiów osobie, która nie może obecnie pełnić funkcji, której studia dotyczyły.

W związku z powyższym wnosi się o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości oraz zapobieżenie ich powstawaniu w przyszłości, w tym w szczególności:

- bieżące dostarczanie akt sprawy z wydziałów merytorycznych do Sekcji Wykonawczej w celu terminowego dokonania przypisu należności, tj. w okresie nie dłuższym niż 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia sądu (§ 8 pkt 1 Instrukcji),
- nieudostępnianie pomieszczeń przeznaczonych pod wynajem bez aktualnych umów najmu,
- dokonywanie płatności na rzecz kontrahentów w wysokościach i w terminach zgodnych z zawartymi umowami,

- ograniczanie do niezbędnego minimum zawieranie umów zleceń na czynności wykonywane przez pracowników Sądu na podstawie indywidualnych zakresów obowiązków,
- podejmowanie decyzji o dofinansowaniu studiów pracownikowi Sądu w przypadkach gdy wiedza nabyta podczas studiów będzie racjonalnie wykorzystywana w sądzie.

Proszę jednocześnie o przekazanie, w terminie do dnia 10 listopada 2015 r., pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego

Jakub Janika

Sporządzono w dwóch egzemplarzach:

1. Prezes Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim Pan Andrzej Okniński i Dyrektor Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim Pani Katarzyna Jerzak,
2. Wydział Kontroli Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego w Ministerstwie Sprawiedliwości – a/a.